

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Ammattioikeudet ja ammattihenkilöiden valvonta

Holmalahti Jussi, johtaja

Liukkonen Kirsi, ryhmäpäällikkö

Valvira

29.3.2022

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeudet

- Valvira myöntää hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattia sekä Suomessa että ulkomailla koulutetuille ammattihenkilöille: Suomessa suoritettu, EU/ETA-maassa suoritettu ja EU/ETA-alueen ulkopuolella suoritettu.
- Valvira voi myöntää ammattihenkilölle kolmenlaisia ammatinharjoittamiseen liittyviä oikeuksia:
  - 1) oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä
    - Laillistettavien ammattihenkilöiden tehtävissä saa toimia vain Valviran myöntämän laillistuksen saanut henkilö.
  - 2) oikeuden käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä
    - Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammateissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on hoitamaansa tehtävään riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito.
  - 3) rajoitetun ammatinharjoittamisluvan

Ammattihenkilöiden keskusrekisterit

- JulkiTerhikki/Suosikki on internetin välityksellä toimiva tietopalvelu, josta voit tarkistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattipätevyyden.
- Ammattioikeustieto päivittyy rekisteriin, kun ammattioikeushakemus on käsitelty ja laillistus tai nimikesuojaus on myönnetty.
- Tietopalvelu näyttää samalla kertaa ammattihenkilölle molempiin rekistereihin merkityt oikeudet.
- Vuonna 2021 tietopalveluihin tehtiin yhteensä 2 146 312 hakua

Hae sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeutta koskevia tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekistereiden julkisesta tietopalvelusta. Voit hakea tietoja joko henkilön etu- ja sukunimellä tai rekisteröintinumerolla. Nimellä haettaessa sekä sukunimi että etunimi ovat pakollisia tietoja.

Hae nimellä

Etunimi:

*

Sukunimi:

*

Hae

Hae rekisteröintinumerolla

Numero:

*

Käytä 11-merkkistä haettavan henkilön rekisteröintinumeroa

Hae

Ammattioikeudet vuosina 2019 - 2021

Myönnetty terveydenhuollon laillistukset ja nimikesuojaukset jaoteltuina kotimaisen ja ulkomaisen tutkinnon nojalla oikeuden saaneisiin

Terveystieteiden laillistukset ja nimikesuojaukset	2019	2020	2021
Ammattioikeudet yhteensä	20 813	18 907	16 680
Laillistukset	10 122	9 725	9 173
Nimikesuojaukset	10 691	9 182	7 507
Laillistukset ja nimikesuojaukset, joissa tutkinto on suoritettu kotimaassa yhteensä	20 389	18 440	16 225
Laillistukset	9 732	9 279	8 725
Nimikesuojaukset	10 657	9 161	7 499
Laillistukset ja nimikesuojaukset, joissa tutkinto on suoritettu ulkomailla yhteensä	424	467	455
Laillistukset	390	446	447
Nimikesuojaukset	34	21	8

*=Yhdellä henkilöllä voi olla useita ammattioikeuksia. Luku kertoo voimassa olevista ammattioikeuksista, ei työssä olevien henkilöiden määrää

Myönnetty sosiaalihuollon laillistukset ja nimikesuojaukset*

Sosiaalihuollon ammattioikeudet	2019	2020	2021
Laillistetut	3 183	3 076	3 370
Sosionomit	2 518	2 430	2 645
Sosiaalityöntekijät	445	466	497
Geronomit	155	117	166
Kuntoutuksen ohjaajat	65	63	62
Nimikesuojatut	9 173	7 514	5 479
Lähihoitajat	9 974	7 467	5 450
Kodinhoitajat	44	27	18
Kehitysvammaistenhoitajat	55	20	11
Yhteensä laillistuksia ja nimikesuojauksia	12 356	10 590	8 849

*=Yhdellä henkilöllä voi olla useita ammattioikeuksia, luku kertoo voimassa olevista ammattioikeuksista, ei työssä olevien henkilöiden määrää

Ammattioikeuksiin liittyvä omavalvonta 1/2

- Rekrytointiin liittyvät valvontatoimenpiteet
  - Voimassaolevien oikeuksien tarkistaminen JulkiTerhikki/Suosikki ennen työskentelyn aloittamista
  - Opiskelijat
    - Voimassaoleva opiskeluoikeus ja ns. 10 v ”vanhentumissääntö” opiskelulle
    - Työskentely ”toisen johdon ja valvonnan alaisena”
    - Lääkäri ja hammaslääkäriopiskelijat sekä farmasian opiskelijat merkitään Terhikkirekisteriin
    - Muut laillistettuun ammattiin opiskelevat esim. sairaanhoitajaopiskelijat
      - 2/3 opinnoista suoritettuna ja riittävät edellytykset hoitaa tehtävää
    - Oikeus toimia opiskelijana jatkuu 30 pv valmistumisesta
  - Lähihoitajat ovat sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon ammattihenkilöitä
    - Terveydenhuollon nimikesuojaus tai oikeus käyttää nimikettä koulutuksen perusteella (ei rekisteröintiedellytystä)
    - Sosiaalihuollon nimikesuojaus – edellyttää rekisteröinnin (tulee löytyä JulkiSuosikista)
  - Sosiaalihuollon tilapäisestä työskentelystä puhutaan toisaalla.

Ammattioikeuksiin liittyvä omavalvonta 2/2

- Kielitaito
  - Terveysthuollon ammattihenkilöllä pitää olla hänen hoitamiensa tehtävien edellyttämä riittävä suullinen ja kirjallinen kielitaito. Valvira tarkistaa hakijan kielitaidon ammattihenkilölain kriteerein.
  - Suomen viralliset kielet ovat suomi ja ruotsi. Kielitaito osoitetaan joko suomen tai ruotsin kielessä.
  - Riittävän kielitaidon voi osoittaa ammattioikeuden hakemisen yhteydessä seuraavasti:
    - Valtionhallinnon kielitutkinto tai yleinen kielitutkinto. Valtionhallinnon kielitutkinnosta vaaditaan vähintään tyydyttävä taitotaso kaikilta osa-alueilta ja yleisestä kielitutkinnosta vähintään keskitason tutkinto (tasot 3–4) kaikilta osa-alueilta.
  - Työnantajan velvollisuus on arvioida, että henkilöllä on riittävä kielitaito työtehtäviinsä (omavalvonta).
  - Sosiaalihuollon ammattihenkilöihin liittyen ammattihenkilölaissa ei ole kielitaitoon liittyviä vaatimuksia.

Työnantajan omavalvonta

- Useimmissa tapauksissa epäasianmukaisuudet voidaan hoitaa työnantajan toimenpitein, eikä niistä tarvitse ilmoittaa valvontaviranomaisille.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä tulee toteuttaa suunnitelmallista omavalvontaa, jonka avulla ehkäistään epäasianmukainen menettely, havaitaan epäkohdat ja puututaan niihin reaaliaikaisesti ja tehokkaasti ja näin varmistetaan toiminnan laatu ja potilasturvallisuus.
- On tärkeää, että työpaikan ilmapiiri sallii ja kannustaa puuttumaan ja tuomaan esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa havaitut epäkohdat ja riskit - sekä toimintakäytäntöihin että työntekijöiden toimintaan liittyvät.

Mitä työnantajan omavalvonta on käytännössä?

- Aktiivista työskentelyn asianmukaisuuden varmistamista ja ongelmiin puuttumista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
  - Osaamisen varmistamista
    - Työnantaja päättää keinoista, joilla osaaminen varmistetaan
    - Työnantaja päättää työtehtävistä ja siitä, että työntekijä osaa ne
    - Opiskelijat: johto ja valvonta tulee olla tosiasiallista ja järjestelmällistä
      - nimetty ohjaaja (kirjallisesti)
      - ei pelkästään opiskelijan aktiivisuuden varassa
  - Kun ongelmia/viitteitä ongelmista, potilas/asiakasturvallisuuden varmistaminen:
    - Työtehtävien rajoittaminen esim lääkehoito
    - Täydennyskoulutuksen järjestäminen
    - Työterveyshuoltoon ohjaaminen

Viranomaisvalvonta – tavoitteet

- varmistaa potilas- ja asiakasturvallisuus ja edistää terveydenhuoltopalvelujen laatua
- selvittää ja arvioida, onko ammattihenkilö toimintayksikkö noudattanut säännöksiä: ammattieettiset velvollisuudet, lääkkeiden määrääminen, potilaiden/asiakkaiden oikeudet
- puuttua säännösten vastaiseen, laadun minimivaatimukset alittavaan ja potilas-/asiakasturvallisuutta uhkaavaan toimintaan
- Kun omavalvonta ei riitä/ei ole tarkoituksenmukaista

Valviran ja aluehallintovirastojen työnjako ammattihenkilövalvonnassa

- Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä toimialueellaan ja ovat ensisijaisia valvontaviranomaisia toimialueellaan
- Valvira käsittelee terveydenhuollon ammattihenkilön ohjaukseen ja valvontaan liittyvät asiat muun ohella silloin, kun kyseessä on:
- asia, joka saattaa edellyttää turvaamis- tai kurinpitotoimenpiteitä:
  - Kirjallinen varoitus
  - Ammatinharjoittamisoikeuden rajoitus (esimerkiksi oikeus toimia vain palvelussuhteessa julkisyhteisön ylläpitämään toimintayksikköön)
  - Ammatinharjoittamisoikeuden poistaminen (toistaiseksi, väliaikaisesti, pysyvästi/lopullisesti)
  - Ammattinimikkeen käytön kieltäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta

- Käsittelee ja ratkaisee sote-ammattihenkilöiden muutoin kuin omasta hakemuksesta tapahtuvaa ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamista ja menettämistä, ammatinharjoittamisluvan peruuttamista sekä ammattihenkilön ammattinimikkeen käytön kieltämistä koskevat asiat samoin kuin ammatinharjoittamisoikeuden, ammatinharjoittamisluvan ja ammattinimikkeen käyttöoikeuden takaisinsaamista sekä kurinpitoa koskevat asiat.
- Puheenjohtaja, joka Valviran virkamies, ja viisi muuta jäsentä, joista yhden tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittajaa koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä

Valvontalautakunta 1.1. – 31.12.2021

- Lautakuntapäätöksiä 230 kpl (v. 2020 päätöksiä 214 kpl)
- Käsitellyt asiat/seuraamukset:
  1. menetykset 94 kpl (104 kpl)
  2. rajoitukset 49 kpl (42 kpl)
  3. varoitukset 27 kpl (33 kpl)
  4. huomautukset lautakunta-asioiden käsittelyn yhteydessä annetut 6 kpl (3 kpl)
  5. palautusasiat 69 kpl (56 kpl)
  6. oikaisuvaatimukset 9 kpl (1 kpl)

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Yhteystiedot

jussi.holmalahhti@valvira.fi

kirsi.liukkonen@valvira.fi

valvira.fi

[@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Vaikuttava valvonta – vastuulliset toimijat